הלכה · משנה תורה · מפרשים · שער המלך · ספר טהרה

# שער המלך על משנה תורה, הלכות כלים

רבי יצחק נוניס בילמונטי

**ספריית אור ברסלב** · or-breslev.co.il

# שער המלך על משנה תורה, הלכות כלים

רבי יצחק נוניס בילמונטי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שער-המלך-על-משנה-תורה-הלכות-כלים/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 202611200317-v39 של הספרייה.

# תוכן העניינים

**פרק יב** ..... 4
הלכה ט ..... 4
**פרק כה** ..... 4
הלכה יח ..... 4

## פרק יב

### הלכה ט

**כלי מתכות שנטמאו וכו'**. עיין בספר קול בן לוי ובמ"ש פרק ג' מהלכות אישות:

## פרק כה

### הלכה יח

**סנדל של סיידין וכו'**. כתב מרן הכ"מ ז"ל וז"ל בפ"ג דעדיות סנדל של סיידין ר"ע מטמא כו' ופסק רבינו כר"ע משום דאמרינן בפרק במה אשה דר"מ סבר כותיה ור"י או ריב"ן פליגי עליה וא"כ הוה ליה ר"ע ור"מ רבים ע"כ. וראיתי להרב גופיה הלכות ז"ל דק"ה ע"ב שהקשה על דבריו וז"ל וצ"ע דכיון דתלי טעמא דפסק כר"ע בסנדל של סיידין משום דסבר כר"מ אע"ג דר"מ לא איירי במתני' לענין טומאה אלא לענין שבת מ"מ משמע ליה דהא בהא תליא דמאיזה טעם יוצא בשבת משום דמנעל הוא גביה א"כ מה"ט ראוי לטמא מדרס א"כ ק"ט דרבינו סתר מדידיה אדידי' דהכא פסק לענין סנדל של סיידין דמטמא כר"ע ופ' י"ט מה' שבת פסק דאין הקטע יוצא בקב שלו כר"י והיכי מזכה שטרא לבי תרי כיון דמאי דיליף רבינו לפסוק כר"ע בסנדל של סיידין לענין טומאה הוא משום דאתי כר"מ לענין קטע דיוצא בשבת וא"כ אין לתרץ שאני טומאה משבת א"ד יע"ש שהניחו בצ"ע: ולעד"נ דל"ק שהרי אמרו בפ' יוה"כ דמ"ח ע"ב אלא אמר רבא דכ"ע מנעל הוא ובשבת בהא פליגי מ"ס גזרינן דילמא משתמיט ואתי לאתויי ד' אמות בר"ה ומ"ס לא גזרינן וא"כ י"ל דמאי דפסק רבינו פי"ט מה' שבת דאין הקטע יוצא בקב שלו כר"י לאו משום דלאו מנעל הוא אלא משום דגזרינן דילמא אתי לאתויי ד"א בר"ה וכאוקמת' דרבא ואע"ג דר"ה קאמר בפרק במה אשה מאן לא הודו לו ר"י דס"ל דטעמא דר"י משום דלאו מנעל הוא רבי' ז"ל פסק כרבא דבתראה וכן רב יוסף דנייד ממאי דקאמר ר"ה מאן לא הודו לו ר"י וקאמר מאן לא הודו לו ר"י בן נורי הוא משום דס"ל נמי כרבא דטעמא דר"י לאו משום דלאו מנעל הוא אלא משום גזירה וכמ"ש הרמב"ן ז"ל במלחמותיו פ' יוה"כ יע"ש ומ"ש מרן ז"ל ופסק רבינו כר"ע משום דר"מ סבר כותיה ור"י או ריב"ן פליגי עליה ולפי מ"ש ר"י נמי כותיה דר"ע ס"ל כונתו ז"ל לומר דפסק רבינו שפסק בסנדל של סיידין כר"ע אתייא אליבא דכ"ע ואפי' לר"ה דס"ל דטעמא דר"י משום דלאו מנעל הוא משום דכיון דר"מ ע"כ לכ"ע צריך לומר דס"ל דמנעל הוא אלא דר"י אליבא דר"ה פליג עליה א"כ הו"ל ר"ע ור"מ רבים מיהו מה שפסק רבי' ז"ל גבי שבת דאין הקטע יוצא בקב שלו היינו משום דס"ל כרבא דטעמא דר"י משום גזרה ואין להקשות ממה שפסק רבינו

ז"ל בפ' מה' יבום וחליצה דאין חולצין בסנדל של עץ ומשמע דה"ט משום דלאו מנעל הוא ולא ס"ל כרבא דאמר דכ"ע מנעל הוא די"ל כמ"ש התוס' שם בפ' יוה"כ משם ר"י דה"ט דר"י דכי היכי דחייש דילמא נפיל משום שהוא רחב מה"ט נמי אין חולצת בו כדאמרינן בפ' מ"ח נעלו הראוי לו פרט לגדול שאינו יכול להלוך בו: ואגב ראיתי להתוס' ז"ל דברים תמוהים בעיני שכתבו וז"ל והקשה הר"ש מדתניא בפ' מ"ח כו' באנפולייא של בגד חליצתה פסולה כו' אתאן לרבנן והיכי משמע דהתם לרבנן טפי מדר"מ ותי' ר"י דודאי המק' הוה ס"ד דטעמא דר"י משום דלאו מנעל הוא דבענין אחר לא מתוקמא ליה הא דקתני באנפולייי' של בגד חליצתה פסולה כו' ובמסקנא דאמר כולה ר"מ היא כו' מצי למהוי שפיר טעמא דר"י משום דילמא מיפסיק וא"ת כיון דמעיקרא ס"ד דטעמא דר"י משום דילמא מיפסיק מאי קא משני מדסיפ' רבנן רישא נמי רבנן ובמחופה עור אמאי שרי אפילו מחופה עור נמי איכא למיחש דילמא מיפסיק עכ"ל:

**וראיתי** להרב חד"ה ז"ל שכתב וז"ל המק' ודאי לא הוה ס"ד הכי אלא טעמא דר"י משום דלא חשיב מנעל כמ"ש התוס' מכח קו' אלא דר"ל מעיקרא היינו כתי' קמא דאביי דמשני מדסיפא רבנן כו' דאיהו נמי ודאי ס"ל כדמסיק הכא דטעמא דר"י משום דילמא מיפסיק עכ"ד ולא הבנותי דבריו דאיך אפשר לומר דאביי ודאי ס"ל כדמסיק רבא הא אביי גופי' בפ' יה"ך משני להההיא ברייתא דקתני ושוין דאסור לצאת ביה"ך דמיירי בדאית ביה כתיתין ולא משני כדמשני רבא דכ"ע מנעל הוא כו' ואפילו תימא דס"ל דבתר דאקשי ליה רבא ואי לאו מנעל הוא כתיתין משוי ליה מנעל כו' חזר והודה לתי' דרבא אכתי קשה שהרי כיון שכתבו התוס' ז"ל דהמקשה ודאי הוה ס"ד דטעמא דר"י הוא משום דלא חשיב מנעל משום דבעניין אחר לא מתוקמא לסיפא דקאמר באנפיליא של בגד חליצתה פסולה א"כ מה"ט נמי ע"כ דאביי ס"ל דטעמא דר"י משום דלא חשיב מנעל כיון דלתי' דאביי נמי סיפא לא אתייא אלא כרבנן כדס"ד דמקשה וכדאמר מדסיפא רבנן ובאמת שהוא דבר מתמיה עד שמכח זה נראה שט"ס נפל בדבריהם במ"ש מאי קא משני מדסיפא רבנן כו' וצריך להגיה בדבריהם כך וא"ת כיון דמעיקרא ס"ד כו' מאי קא משני במחופ' עור ודברי הכל אמאי שרי כו' וכונתם ז"ל אההיא דאמרינן התם פ' מ"ח אפיסקא דסנדל של עץ מאן תנא א"ש ר"מ היא כו' אבוה דשמואל אמר במחופה עור ודברי הכל והיינו דקשיא להו משום דמשמע להו דאבוה דשמואל ודאי ס"ל כדמסיק רבא הכא דטעמא דר"י משום דילמא מיפסק ולא כתי' דאביי דאידחייא ליה מכח קו' דרבא ואהא קשייא להו דכיון דטעמא משום דילמא מיפסק במחופה עור נמי אמאי שרי ועיין בתוס' ישנים שם שהק' כן מהא דאבוה דשמואל יע"ש והשתא ניחא לישנא

דמעיקרא ס"ד שכתבו התוס' דהיינו תי' דרבא דקאמר התם כולה ר"מ דאיתמר התם מתמהה ההיא דאבוה דשמואל טובא כנ"ל ודברי הרב חד"ה ז"ל צ"ע ודע שכפי דברי התוס' הללו נראה ליישב מה שהקשה הרב ל"מ ז"ל בפ"ו מה' שביתת עשור וז"ל הרי"ף ז"ל הביא בהלכות בעייא דסנדל של שעם ופשיטותא להיתרא וכ' שם הר"ן ז"ל שדעת הרי"ף דבשל עץ מותר לצאת ביום הכפורים ושלא כדעת רש"י ז"ל וקשה על הר"ן ז"ל מנין לו כן בדעת הרי"ף שהרי"ף לא הזכיר אלא היתרא של שעם וקש ומי אמר לו דבשל עץ לית ליה דרש"י ז"ל דאימא דס"ל דאסור ותי' דטעמו מבואר דכיון דהרי"ף ז"ל פסק בפ' מצות חליצה דסנדל של עץ חליצתה פסולה ה"ה לענין יום הכפורים דאין לומר דהחמירו בחליצה כדדחה שם הרמב"ן ז"ל וזה נראה להר"ן דוחק וע"פ זה תמה על מרן הב"י ז"ל א"ח סי' תרי"ד שאחר שהביא דברי הר"ן ז"ל שכתב שדעת הרי"ף דאפי' בשל עץ מותר שלא כדעת רש"י כתב וז"ל ורבינו כתב אסור לנעול מנעל כו' ומותר לצאת בסנדל של שעם ושל גמי (וכורך) אדם בגד על רגליו ויוצא בו שהרי קושי הארץ מגיע לרגליו ומרגיש בו שהוא יחף ע"כ ודבריו סתומים עכ"ל וקשה דודאי נוטין לדברי הרי"ף שהכרח שיש על הרי"ף ז"ל לומר דאית ליה בסנדל של עץ מותר מכח ההיא דפ' מ"ח שפסק דסנדל של עץ חליצתו פסולה איהו גופיה התיר לדעת רבינו שכן פסק ג"כ הוא ז"ל בפ' מה' יבום וחליצה א"ד יע"ש ולפי דברי התוס' ז"ל שכתבנו נראה לומר דודאי ממה שפסק גבי חליצה דסנדל של עץ פסול אין ראיה דס"ל דלא חשיב מנעל דאי' למימר דהיינו משום דבעי נעלו הראוי לו כמ"ש התוס' ז"ל ולעולם דחשיב מנעל ואסור לצאת בו ביה"כ כדעת רש"י ז"ל אלא מה שהכריחו להר"ן לומר שדעת הרי"ף דאפי' בשל עץ אסור הוא ממה שהשמיט רי"ף ז"ל ברייתא דקתני בקב הקטע ושוין שאסור לצאת ביו"כ משמע דס"ל דלא קי"ל כהך ברייתא אלא כרבנן דפליגי אר"מ ור"י דהיינו ר"י בן נורי דס"ל דלא חשיב מנעל כמ"ש הרמב"ן ז"ל שם במלחמותיו אמנם בדברי רבינו אין הכרח כל כך ממה שלא הביא הך ברייי' דאסור לצאת בקב הקטע ביה"כ שהרי ממ"ש ונ"ט מפני שקושי הארץ מגיע לרגליו ומרגיש בו שהוא יחף מה"ט נראה שלא התיר אלא בשל שעם וכיוצא דשייך ה"ט אבל בשל עץ דמגין הוא טפי משל עור דלא שייך ה"ט ה"נ דאסור ואיכא למימר דמשום הכי לא כתבו בפירוש שכבר מלתיה אמורה מהטעם שכתב ומש"ה כתב מרן ז"ל שדבריו סתומים כנ"ל ודוק עוד יש ליישב לקו' מהר"ש אלגאזי ז"ל שהקשה לעיל ע"פ מ"ש הרב לח"מ ז"ל שם דלר"י בן נורי דס"ל דסנדל של סיידין לא חשיב כלי לענין טומאה בודאי דכ"ש דלא חשיב מנעל לענין יציאת שבת וחליצה מיהו אנן אף על גב דלא קי"ל כר"י בן נורי לענין טומאה לענין שבת וחליצה קי"ל כותיה

משום דהנהו רבנן דנפקו בשל שעם ס"ל בהא כותיה כו' יע"ש וא"כ יש ליישב דברי מרן על אופן זה דכנותו ז"ל לומר דלענין טומאה פסקינן כר"ע דס"ל דחשיב כלי משום דר"מ סבר כותיה דכיון דס"ל דאפי' לענין שבת חשוב כלי כ"ש לענין טומאה וא"כ חשיב ר"ע ור"מ רבים לענין טומאה ופסקינן כותיה מיהו לענין שבת לא קי"ל כר"מ משום דא"ל דאף ר"ע ל"ק דחשיב כלי אלא גבי טומאה אבל לגבי שבת מודה לר"י ומש"ה פסקי' הלכה כר"י כדקי"ל בעלמא הלכה כר"י מחבירו ודוק: